

**PERUSTUSLAKIVALIOKUNNAN
LAUSUNTO 11/2004 vp**

**Hallituksen esitys laeiksi ajopiirturikorttien
myöntämisen järjestämisestä ja Ajoneuvohal-
lintokeskuksesta annetun lain 2 §:n muuttami-
sesta**

Liikenne- ja viestintävaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 13 päivänä huhtikuuta 2004 lähettäessään hallituksen esityksen laeiksi ajopiirturikorttien myöntämisen järjestämisestä ja Ajoneuvohallintokeskuksesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta (HE 38/2004 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi liikenne- ja viestintävaliokuntaan samalla määrännyt, että perustuslakivaliokunnan

on annettava asiasta lausunto liikenne- ja viestintävaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- vanhempi hallitussihteeri Jorma Hörkkö, liikenne- ja viestintäministeriö
- professori Tuomas Ojanen
- professori Kaarlo Tuori.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki ajopiirturikorttien myöntämisen järjestämisestä. Ehdotuksen mukaan Ajoneuvohallintokeskus vastaa Euroopan unionin lainsäädännön mukaisiin tieliikenteen valvontalaitteisiin liittyvien ajopiirturikorttien myöntämisestä, mutta se voi sopimuksella siirtää kuljettaja- ja yrityskorttien myöntämisen julkisen tai yksityisen tahon hoidettavaksi. Esitys sisältää ehdotuksen myös laiksi Ajoneuvohallintokeskuksesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

Esityksen säätämisyjärjestysperusteluissa sääntelyä arvioidaan perustuslain 124 §:n säännösten kannalta hallintotehtävän siirtämisestä muulle kuin viranomaiselle sekä perustuslain 18 §:ssä turvatun elinkeinovapauden näkökulmasta. Perustelujen mukaan lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä. Hallitus on kuitenkin pitänyt suotavana, että esityksestä pyydetään perustuslakivaliokunnan lausunto.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Ajoneuvohallintokeskus vastaa 4 §:n perusteella ajopiirturikorttien myöntämisestä ja päättää myönnetyn kortin peruuttamisesta. Se kuitenkin voi 1 momentin nojalla sopia, että kuljettaja- ja yrityskorttien myöntäminen siirretään julkisen tai yksityisen tahon hoidettavaksi.

Ajopiirturikorttien myöntäminen on perustuslain 124 §:ssä tarkoitettu julkinen hallintotehtävä. Tällainen tehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia eikä muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle.

Sääntelyn tarkoitus on saada ajopiirturikorttien jakaminen kattavaksi ja joustavaksi koko maassa. Ajoneuvohallintokeskuksella tulee sen vuoksi olla mahdollisuus siirtää osa kortteihin liittyvistä tehtävistä muille toimijoille. Keskus huolehtii ehdotuksen mukaan kuitenkin itse korjaamo- ja valvontakorttien myöntämisestä sekä ajopiirturikorttien peruuttamisesta. Tehtävien tällainen siirtomahdollisuus on valiokunnan mielestä tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi.

Lakiehdotuksen 9 §:ssä ovat asianmukaiset säännökset hallinto-oikeuden yleislainsäädännön soveltamisesta ajopiirturikortteja myönnettäessä. Ehdotuksen 13 § koskee muutoksenhakuja ja 15 § rikosoikeudellista virkavastuuta. Oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten kannalta merkityksellisiä ovat myös 6 ja 7 §:n säännökset korttien myöntäjänä toimimisen yleisistä edellytyksistä ja myöntäjän luotettavuuden arvioinnista samoin kuin 12 §:n säännös salassapitovelvollisuudesta. Merkitystä on niinkään 5 §:n säännöksillä tehtävän siirtämisen sopimuksen sisällöstä ja 10 §:n säännöksillä

Ajoneuvohallintokeskuksen valvontavallasta. Kortin myöntämisen edellytyksistä sisältyvät säännökset tieliikenteen valvontalaitteista annetun neuvoston asetuksen 14 artiklaan.

Julkinen hallintotehtävä voidaan perustuslain 124 §:n perusteella antaa muulle kuin viranomaiselle myös lain nojalla tehtävällä sopimuksella. Ehdotus ei ole tältä kannalta ongelmallinen.

Viranomaiselle kuuluvan hallintotehtävän siirtäminen sopimuksella toiselle viranomaiselle ei ole yhtä ongelmatonta. Sääntely on huomionarvoinen perustuslain 21 §:n sen säännöksen kannalta, jonka mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi lain mukaan toimivaltaisessa viranomaisessa. Merkityksellinen on myös perustuslain 2 §:n 3 momentti. Sen mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin ja kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia (PeVL 14/2003 vp, s. 3, PeVL 52/2001 vp, s. 5, PeVL 11/2002 vp, s. 5—7, PeVL 72/2002 vp, s. 2—3). Ajopiirturikorttien myöntämisessä on valiokunnan mielestä kuitenkin kysymys lähinnä julkiseen palveluun rinnastettavasta ajopiirturikorttien jakelutehtävästä, jonka siirtäminen sopimuksella viranomaiselta toiselle ei lähtökohtaisesti ole vastoin perustuslakia. Tehtävän siirtäminen ei ehdotuksen mukaan muuta Ajoneuvohallintokeskuksen asemaa korttien myöntämisestä vastaavana ja myöntäjien toimintaa valvovana viranomaisena. Sääntely ei tältä osin vaikuta lakiehdotuksen käsittelyjärjestykseen.

Lausunto

Lausuntonaan perustuslakivaliokunta esittää,

että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Helsingissä 28 päivänä huhtikuuta 2004

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

vpj.	Arja Alho /sd	Markus Mustajärvi /vas
jäs.	Hannu Hoskonen /kesk	Klaus Pentti /kesk
	Roger Jansson /r	Markku Rossi /kesk
	Irina Krohn /vihr	Arto Satonen /kok
	Miapetra Kumpula /sd	Seppo Särkiniemi /kesk
	Annika Lapintie /vas	vjäs. Veijo Puhjo /vas.
	Henrik Lax /r	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Sami Manninen.